

Protokoll fra møte i Faggruppen for fôr til terrestriske og akvatiske dyr VKM, fredag 8.april 2005, kl. 10.00-14.00

Deltakere:

Fra Faggruppen for fôr til terrestriske og akvatiske dyr

Gro-Ingunn Hemre (nestleder og møteleder), Marit Aursand, Marc Berntssen, Aksel Bernhoft, Magny Thommasen, Harald Volden

Forfall: Anne-Katrine Haldorsen

Fra sekretariatet til VKM:

Koordinator for hovedkomiteen, Beate Folgerø (tilstede under sak 3)

Koordinator for faggruppe Hygiene og smittestoffer, Siamak Yazdankhah (tilstede under sak 12)

Koordinator for faggruppe 6, Anne Finstad (Ref.)

Fra Mattilsynet:

Knut Flatlandsmo, Seksjon for fremmedstoffer

Forkortelser benyttet i protokollen:

FG1 Faggruppe for Hygiene og smittestoffer

FG6 Faggruppe for fôr til terrestriske og akvatiske dyr

FG7 Faggruppe for Ernæring (human), dietetiske produkter, ny mat og allergi

FG8 Faggruppe for Dyrehelse og dyrevelferd (dyrevern)

1. Velkommen, registrering av eventuelle fravær og habilitet

Nestleder ønsket velkommen til møtet i faggruppen for fôr til terrestriske og akvatiske dyr. Ingen erklærte seg inhabile på dette møtet.

2. Godkjenning av møteinnkallelse og dagsorden

Innkallelse og forslag til dagsorden for møtet ble godkjent.

3. Saker fra møtet i hovedkomiteen 17. februar 2005

Koordinator for hovedkomiteen orienterte fra det forrige møtet i hovedkomiteen (17.02.05) ved å gå igjennom protokollen fra dette møtet samt andre aktuelle saker fra sekretariatet i VKM.

Hun orienterte blant annet om:

Godtgjøring: Sekretariatet utarbeidet et problemnotat vedrørende godtgjøring og oppdrag som skal sendes til matdepartementene. Bakgrunnen er at det har vist seg at det kan være vanskelig å trekke grensen mellom hva som skal defineres som et komitémedlems forberedelse av en sak i forkant av et møte og som dermed skal godtgjøres den enkelte og hva som må ansees å være et oppdrag som bør/må settes til et FoU-miljø. Foreløpig tommelfingerregel er at dersom et komitémedlem f. eks. regner med å bruke 20 timer eller mer, ansees dette ikke som møteforberedelser hvor det utbetales godtgjørelse, men som et oppdrag.

Databaser: Det ble også orientert om de ulike databasene som administreres av Veterinærinstituttet og NIFES. Det ble bestemt at disse presentasjonene sendes ut til medlemmene da det var interesse for dette.

Mal for risikovurderinger: Sekretariatet har laget en generell mal for risikovurderinger fra VKM og etter innspill fra hovedkomiteen foreligger nå endelig mal. I tillegg har hver enkelt faggruppe laget en mal over hvilke elementer en risikovurdering (assessment) skal inneha.

Popularisert oppsummering: Når en risikovurdering er snart klar for publisering skal det parallelt utarbeides en popularisert oppsummering av risikovurderingen på ½-1 side på norsk. Dette skal gjøres slik at man ikke trenger å bruke ekstra tid i etterkant for å kvalitetssikre det populariserte dokumentet.

CV og habilitetsskjemaer: Sekretariatet vil sende ut en elektronisk mal for CV og nye skjemaer for habilitetserklæringer for 2005 med eksempel som viser hvilke interesser som skal deklarerer. Både CV og habilitetserklæringer vil bli lagt ut for hvert enkelt medlem på VKMs hjemmeside.

Det ble også vedtatt på møtet i hovedkomiteen at en faggruppe som ønsker å være representert i en ad hoc gruppe eller på en annen måte ønsker å utføre en oppgave, bør få muligheten til det.

4. Saker som skal behandles på møtet

Cd og F i fôrvarer

Mattilsynet har sendt en bestilling til FG6 vedrørende vurdering av maksimumsgrenser for kadmium og flour i fôrvarer (datert 15.mars 2005). Bakgrunnen er at FEFAC (forening for Europeiske fôrblandsingsprodusenter) har oversendt en kommentar der de ber om at grensen for Cd i fiskefôrblandinger økes fra 0,5 til 1,0 mg/kg. I tillegg anmodes det om en økning av maksimumsgrensen for fluor i krillmjøl fra 2000-4000 mg/kg.

I bestillingen har Mattilsynet kommet med følgende spørsmål:

- 1) Mattilsynet ber VKM om å vurdere hvorvidt grenseverdiene for kadmium foreslått av FEFAC er akseptable i forhold til fiskehelse og fisk som næringsmiddel.
- 2) Mattilsynet ber også om at det gjøres en vurdering av betydningen av en økning av grensen for anvendelse av biprodukter til fiskeensilasje som skal brukes til fôr.
- 3) Det bes også om at det gjøres en vurdering av hvorvidt grenseverdiene for fluor i krillmjøl foreslått av FEFAC er akseptable i forhold til fiskehelse og fisk som næringsmiddel.
- 4) Fluor kan gi skader hos husdyr om det tilføres i store doser. Mattilsynet ber om at begrensninger i bruken av krillmjøl til ulike dyrearter blir vurdert.

På møtet kom det opp følgende kommentarer vedrørende selve bestillingen:

- 1) I spørsmål 4 står det at Mattilsynet ber om at begrensninger i bruken av krillmjøl til ulike dyrearter blir vurdert. Dette spørsmålet må endres til: ”Mattilsynet ber om at bruk av krillmjøl til ulike dyrearter blir vurdert”. Det vil si at man fjerner ”begrensninger” da krillmjøl i dag ikke blir brukt.
- 2) Spørsmålene bør stilles på engelsk når uttalelsen blir bedt om å være på engelsk. Dette for å hindre misforståelser.
- 3) Tidsfristen er kort (10.april). Det bør være mulig å diskutere både forespørselen og svaret i plenum på faggruppemøter.

Spørsmål 2 og 4 er risikovurderinger som krever en lengre frist for at man skulle kunne klare å levere et ferdig produkt. Det forelå imidlertid et svarutkast til spørsmål 4.

Når det gjelder spørsmål 1 og 3 forelå det et svarutkast på møtet som ble diskutert. Man kom frem til at svaret som forelå ikke helt svarte på det Mattilsynet var ute etter. Årsaken er at svar utkastet som forelå kommenterte om grenseverdiene kunne økes basert på den dokumentasjonen som FEFAC brukte i sin argumentasjon på en økning av grenseverdiene.

Det ble bestemt at spørsmål 1 og 3 ble omformulert til:

1) Mattilsynet ønsker en uttalelse fra faggruppen om en økning av grenseverdien av kadmium i fiskefôrblandinger fra 0,5 til 1,0 mg/kg er akseptable i forhold til fiskehelse og fisk som næringsmiddel.

2) Mattilsynet ønsker en uttalelse fra faggruppen om en økning av grenseverdien på fluor fra 2000 mg/kg til 4000 mg/kg i krillmjøl er akseptable i forhold til fiskehelse og fisk som næringsmiddel.

Dette skal vurderes uavhengig av det som fremkommer i FEFAC dokumentet.

Vedtak:

1) Faggruppe 6 skriver et nytt utkast til svar på spørsmål 1 og 3. Dette skal gjøres så fort som mulig slik at representanten fra Mattilsynet kan ha dette med på det neste møtet i Standing Committee on Food Chain and Animal Health – Section Animal Nutrition 27-28.april-05.

Mattilsynet skal få en uttalelse på spørsmål 1 og 3 i løpet av uke 16.

2) Svarutkastet til spørsmål 4: ”Mattilsynet ber om at bruk av krillmjøl til ulike dyrearter blir vurdert” vil bli satt inn i VKMs mal for risikovurderinger og sendt på elektronisk høring til medlemmene. Uttalelsen vil foreligge så snart som mulig, men faggruppen og representanten fra Mattilsynet ble enige om at dette ikke hastet

3) Svarutkast til spørsmål 2 foreligger ikke ennå. Faggruppen trenger mer tid på da dette er en fullstendig risikovurdering. En person i faggruppen har fått i ansvar å skrive et utkast som senere vil bli distribuert per e-post til de øvrige medlemmene som kan komme med innspill. Tidspunkt for ferdigstilling er ikke avklart.

5. Saker som har vært behandlet i faggruppen side forrige møte

På det forrige møtet i faggruppen (10.02.05) hadde koordinator med seg en forespørsel fra Mattilsynet som ønsket at VKM (faggruppe 6) kom med en kommentar vedrørende om L-histidin, som tilsetning i fôr til oppdrettslaks bør betraktes som et essensielt næringsstoff eller som et farmakologisk legemiddel for å hindre dannelse av katarakt (grå stær).

Koordinator for faggruppen lagde et utkast som ble sendt på elektronisk høring til faggruppemedlemmene. Kommentaren fra faggruppen ble publisert på VKMs hjemmeside 23.februar-05. Les kommentaren her: http://www.vkm.no/eway/default.aspx?pid=0&oid=-2&trg=_new&_new=-2:15900

Representanten fra Mattilsynet orienterte kort om bakgrunnen for bestillingen og at kommentaren fra faggruppen hadde blitt distribuert på møtet i Standing Committee on Food Chain and Animal Health – Section Animal Nutrition 24-25. februar.

6. Orientering fra Mattilsynet

Mattilsynets representant orienterte om den pågående fôr-skandalen der det har blitt oppdaget forhøyede verdier av Cd i fôr til drøvtyggere, svin og oppdrettsfisk. Det var 8.mars at Mattilsynet påviste gjennom sitt overvåknings- og kontroll program forhøyede verdier av kadmium i fôr til drøvtyggere. Nivåene som er funnet i ferdig fôr er i området 11-17 mg/kg, mens tillatte grenseverdier

for kadmium i fôr er på 0,5-1, avhengig av dyreart dette fôret blir brukt til. Årsaken er at kadmiumholdig sinksulfat har blitt brukt som tilsetningsstoff i en premiks som videre ble solgt videre til forskjellige fôrprodusenter. Det er vanskelig å anslå den totale mengden kadmium som er tilført fôret, men det ligger anslagsvis på ca 1,5 tonn kadmium. Til sammenligning var Norges totale kadmium utslipp (jord, vann, luft) på 2,2 tonn i 2002.

5.april kom det en forskrift som forbød bruk og omsetning av fôret samtidig som det ble sendt ut en RASFF melding til EU samme dag.

Når kadmium tilføres via fôret er det en bekymring knyttet til hvordan dette vil påvirke dyras helse og overgangen til matprodukter fra disse dyrene.

Representanten fra Mattilsynet ønsket at faggruppen skulle komme med en uttalelse på fiskehelse og mattrygghet knyttet til fisk fôret på høye verdier kadmium (11-17 mg/kg) over en begrenset tidsperiode.

Faggruppen sa seg villig til dette. Det ble bestemt at et utkast skulle være sendt til VKMs sekretariatet innen tirsdag 12. april-05 kl. 1200 og at man da ville sende denne på en kort elektronisk høring til de andre medlemmene i faggruppe 6 før den ville bli publisert på VKMs hjemmesider.

Det ble bestemt at man ikke skulle gjøre noe på dyrehelse-overføring dyreprodukter for drøvtyggere og svin da det allerede forelå en uttalelse fra Veterinærinstituttet på dette, men at faggruppen kunne inkludere/linke til denne uttalelsen i sin uttalelse på fisk.

Det ble også en diskusjon knyttet til hvor Mattilsynet skal henvende seg i slike saker- om det skal være til FOU-miljøene eller til VKM. Bakgrunnen for diskusjonen var at Mattilsynet hadde henvendt seg direkte til Veterinærinstituttet for å få en uttalelse knyttet til dyrehelse-overføring dyreprodukter. Medlemmer av faggruppen satte spørsmålsteget ved dette da faggruppen har en pågående sak knyttet til Cd i fôr der mange av de samme problemstillingene blir berørt.

Faggruppen følte et behov for en oppklaring knyttet til dette.

Vedtak:

Mattilsynet ønsker at faggruppe 6 kommer med en uttalelse på fiskehelse og mattrygghet knyttet til fisk fôret på høye verdier kadmium (11-17 mg/kg) over en begrenset tidsperiode.

Utkast til uttalelsen skal sendes sekretariatet i VKM tirsdag 12. april. Deretter vil den bli sendt på kort elektronisk høring til de andre medlemmene før den legges ut på VKMs hjemmesider.

7. Samarbeid VKM og Mattilsynet

Koordinator hadde sendt ut noen vedlegg til faggruppemedlemmene fra de vedtatte rutinene mellom VKM og Mattilsynet. Dette ble gjort med tanke på å diskutere dette med Mattilsynets representant. Men det ble dessverre ikke tid til dette da Mattilsynets representant måtte gå til et nytt møte. Det ble derfor bestemt at man kanskje burde diskutere dette mer inngående på et senere møte.

8. Orientering fra ad hoc grupper/undergrupper eller lignende

Utvikling av generelle eksponeringsmodellverktøy

Faggruppe 6 og Faggruppe 7 (ernæring (human), dietiske produkter, ny mat og allergi) i VKM den har utarbeidet et mandat til en ad hoc gruppe som skal se på utvikling av generelle eksponeringsmodellverktøy som ble vedtatt på møtet i hovedkomiteen 17. februar-05. FG7 vil lede arbeidet. Ad hoc gruppen skal være sammensatt av ett medlem fra hver faggruppe i VKM. Leder for ad hoc gruppen (Margaretha Haugen) vil sammen med koordinator for arbeidet i sekretariatet (Anne Finstad) innkalle til et oppstartsmøte når ad hoc gruppen er fulltallig. Møtet er forventet å bli avholdt i mai-05.

Helhetsvurdering av fisk og sjømat

Nestleder i FG6 er faggruppens representant i arbeidet med helhetsvurdering av fisk og sjømat. Nestleder orienterte fra det forrige møtet som ble avholdt 16.mars. Arbeidet med helhetssyn på fisk har blitt inndelt etter ulike temaer som ett eller flere medlemmer har fått ansvaret for. Faggruppe 6 skal bidra med å skrive om fôrets betydning for oppdrettsfisk. Det neste møte i helhetssyn på fisk og sjømat skal avholdes 20.april-05.

Fôr til pelsdyr

Siden det forrige møte i FG6 (NIFES, 10.februar-05) har saken knyttet til fôr til pelsdyr blitt overført fra FG6 til FG8 (dyrehelse og dyrevelferd) da FG8 har kommet med innvendinger og sterke anbefalinger om at saken (fôr til pelsdyr) bør legges til deres faggruppe da saken primært handler om faren for spredninger av fiske sykdommer.

Etter diskusjon i sekretariatet og med faggruppene, ble det besluttet å gi FG8 hovedansvaret for behandling av saken

Det har vært avholdt et møte i uke 14 der arbeidsplan og arbeidsfordeling ble diskutert. En ad-hoc gruppe bestående av representanter for FG8, FG1 og FG6 ble nedsatt for å arbeide med vurderingen. I tillegg vil to eksterne fagpersoner utenfor VKM bidra til vurderingen. Mattilsynet har ikke satt noen frist på vurderingen. VKM vil gi tilbakemelding til Mattilsynet i løpet av høsten 2005 (1. oktober).

9. Risikovurdering initiert av VKM

Dette var oppe som egen sak på det forrige møtet i hovedkomiteen da faggruppene oppfordres til å ta ansvar for å finne områder der det er behov for å initiere risikovurderinger. Sakene skal meldes inn til sekretariatet som forbereder saken for HK som igjen prioriterer mellom sakene og gir innspill.

Faggruppe 6 poengterte at de ikke ønsket å ta opp saker bare for å ta opp noe, men at self-tasking vil være naturlig å gjøre hvis man har utarbeidet en vurdering som man etter hvert ser må revideres basert på ny kunnskap. I tillegg vil det være aktuelt å kunne ta opp noe på egenhånd når man ser at dette kan være noe som vil komme/bli aktuelt å gjøre en vurdering på ("være i forkant av ting").

10. Nytt fra sekretariatet

Da søknadsfristen for supplering av komiteen gikk ut 16. mars hadde sekretariatet mottatt 23 søknader. Det ble derfor åpnet for at etterløpere kunne komme med søknader innen 11.4. Søknadene skal sendes til en nordisk bedømmelseskomité om skal vurdere søkere i henhold til deres vitenskaplige kvalifikasjoner og som videre vil bli vurdert av sekretariatet i henhold til listen over øvrige forhold som tillegges vekt og faggruppens behov. Sekretariatets forslag til utnevning blir så oversendt departementet.

Det har kommet få søkere til faggruppe 6 og ingen med den spesifikke kompetansen faggruppen ønsket.

11. Møter og annet av felles interesse

Det skal arrangeres et kurs i risikoanalyse med varighet 1 ½ dag. Der en halv dag er satt av til grunnleggende tema, og den påfølgende dagen til mer avanserte emner. Datoen er ikke bestemt-avhenger av tilbakemelding fra foredragsholderne, men det blir i september. Målgruppen for kurset er medlemmer av VKM, sekretariatet, MT og andre interesserte.

12. Eventuelt

Koordinator for FG1 (hygiene & smittestoffer) kom inn og orienterte kort om en selvinitiert vurdering vedrørende salmonella i fôr. Han ønsket forslag til fagmiljøer/fagpersoner som hadde kjennskap til fôrprosesser og i hvilke stadier under en slik prosess salmonella kunne infisere fôret. Han fikk noen tips på hvor han kunne henvende seg for å få denne kunnskapen.

13. Fastsettelse av nye møtedatoer

Neste møte i faggruppen blir i Bergen 20.juni.